

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 grudnia 2013 roku skierowanym przeciwko J. K. (1), przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki A. K. wniosła o podwyższenie alimentów na rzecz córki K. K. zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 12 marca 2002 roku, z kwoty po 350 zł miesięcznie do kwoty po 1000 zł miesięcznie, płatnych do dnia 15-go każdego miesiąca do rąk przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na pozew J. K. (1) uznał powództwo do kwoty po 500 zł. Zaskarżonym wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi podwyższył zasądzone alimenty do kwoty po 650 zł miesięcznie, oddalił powództwo w pozostałej części, zasądził od J. K. (1) na rzecz A. K. kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 180 zł tytułem opłaty sądowej oraz nadał wyrokowi w punkcie podwyższającym alimenty rygor natychmiastowej wykonalności.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych :

Małoletnia K. K. urodziła się (...). Wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 12 marca 2002 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...) związek małżeński rodziców małoletniej został rozwiązany przez rozwód. W wyroku tym zobowiązano J. K. (1) do uiszczania na rzecz małoletniej córki alimentów w kwocie po 350 zł miesięcznie. Od 2004 roku J. K. (1) na prośbę byłej żony zaczął płacić na rzecz córki kwotę po 450 zł miesięcznie. Obecnie K. K. jest uczennicą II klasy gimnazjum, do szkoły dojeżdża, koszt miesięcznego biletu wynosi 40 zł. Wyprawka szkolna w bieżącym roku wyniosła około 500 zł, oprócz tego dodatkowe zajęcia szkolne wynoszą ok. 100 zł miesięcznie. Nadto małoletnia od kilku lat uczy się języka angielskiego co stanowi koszt 160 zł miesięcznie. J. K. (1) do czerwca 2013 roku opłacał lekcje języka angielskiego córki co drugi miesiąc, od tego czasu nie partycypuje w tych kosztach. A. K. zatrudniona jest w Instytucie (...) jako asystent z wynagrodzeniem 1700-1800 zł netto miesięcznie, ponadto z funduszu socjalnego pracodawcy otrzymuje dodatkowo 500 zł rocznie na dziecko i siebie, do 30 marca 2014 roku zarabiała o 300 zł więcej, ponieważ w pracy miała dodatkowe zlecenia. Matka powódki mieszka wraz ze swoją matką oraz z córką w mieszkaniu stanowiącym jej własność. Miesięczne opłaty za mieszkanie wynoszą: 345 zł czynsz, 38 zł gospodarowanie odpadami komunalnymi, ok. 80 zł energia elektryczna, ok. 30 zł gaz, ok. 70 zł Internet i telewizja. Na żywność dla trzech osób jest wydawany ok. 1000 zł miesięcznie. A. K. miesięczny koszt utrzymania córki określiła na kwotę ok. 1300 zł, w tym: żywienie 400 zł, ubrania 250-300 zł, środki czystości 100 zł, telefon ok. 50 zł oraz wyjazdy w okresie wakacji i ferii 210 zł - średnio miesięcznie. Kwota ta nie obejmuje kosztów ponoszonych z tytułu opłat za mieszkanie. W 2013 roku A. K. zapłaciła za obóz letni córki w Hiszpanii, organizowany przez szkołę 1850 zł oraz 71 euro. W 2014 roku wraz z córką była na wakacjach w Z., za które łącznie zapłaciła ok. 2500 zł.

J. K. (1) zatrudniony jest na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w (...) S.A. na stanowisku specjalisty ds. likwidacji szkód i świadczeń. Miesięcznie uzyskuje wynagrodzenie w kwocie ok. 2300 zł oraz premię w kwocie ok. 300-400 zł miesięcznie. Pozwany mieszka z matką, którego jest współwłaścicielem. Koszty związane z użytkowaniem domu wynoszą ok. 300-400 zł miesięcznie. Pozwany do wspólnego budżetu z matką dokłada się w kwocie ok. 600 zł miesięcznie. Matka pozwanego pobiera emeryturę w kwocie ok. 1600 zł miesięcznie. J. K. (1) leczy się na nadciśnienie oraz depresję – koszt leków wynosi około 100 zł miesięcznie. Pozwany posiada obecnie na utrzymaniu drugie dziecko - córkę J., urodzoną (...). Pozwany określił miesięczny koszt utrzymania córki na kwotę 1500 zł, podał, że łoży na J. po 800 zł miesięcznie. Pozwany dokładał się również do utrzymania swojej partnerki po 200 zł miesięcznie, do czasu podjęcia przez nią zatrudnienia. Pozwany w 2010 roku kupił dla małoletniej powódki książki do szkoły za łączną kwotę 404 zł. W 2012 roku kupił córce telefon komórkowy za 1699 zł, przy czym córka dołożyła kwotę 450 zł. W 2013 roku pozwany dołożył na wakacyjny wyjazd powódki do Hiszpanii 210 euro oraz uiścił kwotę 100 zł za szafkę w szkole. Od sierpnia 2013 roku pozwany przestał spotykać się z córką i poza kwotą 450 zł miesięcznie, nie partycypuje w inny sposób w kosztach jej utrzymania. Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w

sprawie materiału dowodowego, na który składały się załączone do akt dokumenty oraz zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki A. K. oraz pozwanego J. K. (1), a także akta sygn.(...) Sądu Okręgowego w Ł.

W oparciu o ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy przytaczając treść art. 138 i 133 § 1 k.r.o. uznał, że powództwo jest częściowo zasadne i pozwany powinien w większym stopniu niż dotychczas partycypować w kosztach utrzymania powódki. Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że od daty wydania przez Sąd Okręgowy wyroku upłynęło 12 lat, potrzeby małoletniej uległy zwiększeniu, co przekłada się bezpośrednio na wzrost wydatków na jej utrzymanie. K. K. ma obecnie 14 lat i jest uczennicą gimnazjum. Sąd Rejonowy podniósł, że koszty związane z utrzymaniem powódki obejmują nie tylko potrzeby bytowe, tj. zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych, wyżywienia, odzieży, środków czystości itp., ale także wydatki związane z edukacją szkolną, nauką języka obcego, poszerzaniem zainteresowań, zaspokajaniem szeroko rozumianych potrzeb kulturalnych, niezbędnych do właściwego rozwoju zarówno fizycznego, jak i psychiczno-intelektualnego małoletniej. W ocenie Sądu pierwszej instancji zakres potrzeb powódki, wskazany przez jej matkę jest uzasadniony, aczkolwiek nieco zawyżony. Miesięczne koszty utrzymania powódki wynoszą łącznie ok. 1200-1300 zł miesięcznie. Sytuacja jej matki A. K. nie zmieniła się, z tym, że obecnie jej zarobki wzrosły do wysokości 1700 zł miesięcznie. Natomiast w ciągu minionego okresu zaszły istotne zmiany po stronie pozwanego. J. K. (1) od kilku lat pozostaje w nowym związku, z którego ma kilkunastomiesięczną córkę. Pozwany od wielu lat pracuje w zakładzie ubezpieczeń, ma stałe wynagrodzenie plus premię uznaniową. Pozwany uzyskuje dochody pozwalające mu nałożenie na rzecz kilkunastomiesięcznego dziecka po 800 zł miesięcznie, a koszty utrzymania małoletniej J. określił na 1500 zł miesięcznie. Sąd Rejonowy zaznaczył, że na pozwanym ciąży obecnie obowiązek utrzymania dwóch córek, zwracając jednak uwagę, że potrzeby niespełna dwuletniej J. są zdecydowanie mniejsze od potrzeb 14-letniej uczącej się córki. Nadto od ostatnich dwóch lat, A. K. sprawuje całkowicie na co dzień opiekę nad córką, a zatem osobiste starania o utrzymanie i wychowanie córki wypełniają w dużej mierze jej obowiązek alimentacyjny. Sąd Rejonowy wskazał, że obowiązki rodzicielskie pozwanego wobec powódki ograniczają się od 2013 roku do partycypowania w kosztach jej utrzymania i to w znacznie mniejszym zakresie niż wcześniej, gdyż do 2013 roku pozwany pokrywał połowę opłaty za naukę języka angielskiego córki, dokładał się do jej wyjazdów wakacyjnych oraz dokonywał okazjonalnych zakupów oraz prezentów. Konkludując Sąd pierwszej instancji podniósł, że w świetle przedstawionych okoliczności, podwyższenie alimentów od J. K. (1) na rzecz K. K. do kwoty po 650 zł miesięcznie należy uznać za uzasadnione oraz mieszczące się w możliwościach zarobkowych i majątkowych pozwanego zaznaczając, że kwota ta stanowi ok. 25% wynagrodzenia pozwanego. Natomiast powództwo o podwyższenie alimentów w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu jako nadmiernie wygórowane.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego złożyły obie strony.

Powódka złożyła apelację w części oddalającej powództwo o podwyższenie alimentów, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego. Apelująca zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, że miesięczne koszty utrzymania małoletniej powódki wynoszą ok. 1200 - 1300 zł miesięcznie, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wynoszą one ok. 1700 - 1800 złotych miesięcznie oraz pomimo ustalenia, że obowiązki rodzicielskie pozwanego wobec powódki ograniczają się od 2013 roku do partycypowania w kosztach jej utrzymania i to w znacznie mniejszym zakresie niż wcześniej, a nadto, że koszty utrzymania młodszej z córek pozwanego są zdecydowanie mniejsze niż koszty utrzymania powódki - nie uwzględnienie roszczenia powódki w żądanej przezeń wysokości oraz obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia tj. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom pozwanego w zakresie kosztów utrzymania młodszej córki i wysokości przekazywanych dla niej alimentów oraz kwot przekazywanych matce na utrzymanie domu.

Pozwany złożył apelację w części dotyczącej punktu 1. ponad kwotę 500 zł miesięcznie oraz punktów 3, 4 i 5 wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa powyżej kwoty 500 zł miesięcznie, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł, nieobciążanie pozwanego kosztami opłaty sądowej od pozwu i uchylenie rygoru natychmiastowej wykonalności ponad kwotę 500 zł. Apelujący

zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie art. 233 k.p.c., które miało wpływ na wynik postępowania poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej jego części tj. paska placowego przedstawicielki ustawowej powódki za wrzesień 2013 roku obrazującego jej rzeczywisty dochód miesięczny wynoszący ok. 1887 zł oraz wskazującego na roczną podstawę opodatkowania w wysokości 23400,55 zł za okres styczeń – wrzesień, co przekłada się na miesięczny dochód netto w wysokości ok. 2272 zł, a nie jak określił Sąd pierwszej instancji, w wysokości 1700 zł miesięcznie, pominięcie faktu korzystania przez przedstawicielkę powódki z ulgi podatkowej na dziecko oraz rozliczania się w ramach podatku dochodowego od osób fizycznych, jako osoba samotnie wychowująca dziecko, a także otrzymanego zwrotu podatku z tytułu zatrudnienia jako pracownik naukowy, co automatycznie przekłada się na zwiększenie jej miesięcznego dochodu, dodatkowo o ok. 300-400 zł, zastosowanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że: koszty utrzymania małoletniej powódki, określone przez jej przedstawicielkę ustawową, wynoszą ok. 1300 złotych miesięcznie, w sytuacji gdy strona powodowa wybiórczo i ogólnie wskazała rachunki ponoszone na małoletnią córkę, które rachunkowo, miesiąc do miesiąca, nie przekładają się na koszty utrzymania małoletniej oraz wskazała na koszty utrzymania mieszkania, w którym zamieszkuje córka, jej przedstawicielka ustawowa oraz babcia powódki, wliczając je bezpośrednio do kosztów wychowania i utrzymania małoletniej, usprawiedliwione potrzeby małoletniej K. K., a tym samym koszty jej utrzymania i wychowania są większe aniżeli drugiej córki pozwanego – J. K. (2), w sytuacji gdy jest wprost przeciwnie, gdyż m.in. miesięczny koszt opiekunki dla J. K. (2) wynosi ok. 1000 zł. Nadto apelujący zarzucił naruszenie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 100 k.p.c. poprzez brak stosunkowego rozliczenia kosztów zastępstwa procesowego i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 600 zł, w sytuacji gdy żądanie powódki podwyższenia alimentów, do kwoty 1000 zł, opierało się na powiększeniu obowiązku alimentacyjnego pozwanego do 650 zł, natomiast pozwany uznał powództwo w zakresie 500 zł, a więc przegrał proces jedynie w zakresie 150 zł, zaś powódka przegrała w większym zakresie oraz naruszenie art. 98 § 4 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez obciążenie pozwanego opłatą sądową w wysokości 180 zł w sytuacji, gdy praktycznie od 2004 roku pozwany uiszczał na rzecz powódki kwotę 450 zł miesięcznie, a po wniesieniu powództwa uznał je co do kwoty 500 zł.

W toku postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, że matka powódki w okresie od stycznia do lipca 2015 roku otrzymywała wynagrodzenie w kwocie od 2543,93 zł do 2621,05 zł brutto miesięcznie, zaś pozwany w okresie od stycznia do sierpnia 2015 roku uzyskał wynagrodzenie średnio : 4677 zł brutto miesięcznie, netto (...) miesięcznie /zaświadczenia k. 164, 170 i 171/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki jest uzasadniona w zakresie w jakim skutkuje zmianą zaskarżonego orzeczenia. Jak wskazał już Sąd Rejonowy, podstawę materialno-prawną roszczenia strony powodowej stanowi w niniejszej sprawie art. 138 k.r.o. Zgodnie z jego treścią w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Nie każda zmiana w zakresie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego uzasadnia zastosowanie powołanego przepisu, lecz jedynie taka zmiana, która jest istotna i jednocześnie ma charakter trwały. Ustalenie zmiany stosunków następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi. Bezsprzecznie zmianą stosunków w niniejszej sprawie jest okoliczność, że powódka ukończyła obecnie 15 lat i uczy się w gimnazjum. Od daty poprzedniej konkretyzacji obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec jego córki upłynęło ponad 12 lat. Nie ulega wątpliwości, że koszt utrzymania 15 letniej, uczącej się powódki jest znacznie wyższy niż niespełna 2 letniego dziecka, którym powódka była w 2002 roku. Powództwo zresztą co do zasady zostało uznane przez pozwanego, natomiast spór między stronami dotyczył wyłącznie kwoty, do której należy podwyższyć alimenty. Nie budzi wątpliwości w ocenie Sądu Okręgowego, że kwota 1200 – 1300 zł, na którą Sąd pierwszej instancji określił koszty utrzymania powódki nie jest wygórowana i znajduje uzasadnienie w zebranych materiale dowodowym. Należy też podkreślić, że kwota ta, na którą składają się różne składniki jest zmienna i nie jest możliwe jej precyzyjne wyliczenie, stanowi ona bowiem zawsze pewną projekcję przewidywanych wydatków w oparciu o średnią wydatków już poniesionych. Nie ulega również wątpliwości, że po stronie rodziców dziecka nastąpiła istotna zmiana stosunków. Zarobki A. K.

uległy wzrostowi z kwoty średnio 1184,40 zł brutto miesięcznie do kwoty ponad 2500 zł brutto miesięcznie, zaś wynagrodzenie pozwanego z kwoty 2164,36 zł netto miesięcznie do kwoty średnio po 3452 zł netto miesięcznie. Nadto pozwany od 2 lat realizuje swój obowiązek alimentacyjny jedynie poprzez płacenie alimentów. Mając powyższe na względzie należy uznać, że możliwości zarobkowe pozwanego i faktyczny wzrost jego dochodów o blisko 1300 zł netto miesięcznie umożliwiają mu alimentowanie powódki kwotą o 350 zł wyższą od dobrowolnie przez niego płaconej. Pozostałą część usprawiedliwionych potrzeb dziecka winna pokrywać jego matka, mając na względzie, że dochody A. K. są istotnie niższe od pozwanego oraz dokłada ona osobistych starań o utrzymanie i wychowanie małoletniej w rozumieniu art. 135 § 2 k.r.o. Powyższe nie uzasadnia jednak wbrew stanowisku zawartemu w apelacji powódki podwyższenia alimentów do kwoty po 1000 zł miesięcznie. Należy bowiem mieć na względzie, że zarobki matki dziecka uległy także wzrostowi, zaś pozwany ma jeszcze obecnie na utrzymaniu 2 letnie dziecko. Nie można się natomiast z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego i zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego zgodzić z twierdzeniem apelującego, że koszt utrzymania dziecka 2 letniego jest wyższy niż dziecka 15 letniego. Podniesiona w apelacji kwestia opłacania opiekuńki do dziecka nie została w żaden sposób udowodniona tym bardziej, że jak zeznał sam pozwany dziecko było pod opieką opiekunki jedynie przez kilka miesięcy. Należy też wskazać, że wbrew zarzutowi zawartemu w apelacji Sąd Rejonowy uwzględnił okoliczność, że przedstawicielka ustawowa powódki nie wykazała w pełni ponoszonych kosztów utrzymania córki i z tej przyczyny oddalił powództwo w pozostałej części. Z uwagi na zmianę zaskarżonego wyroku zarzuty pozwanego zawarte w apelacji odnośnie nieprawidłowego wyliczenia przez Sąd Rejonowy kosztów sądowych i zastępstwa procesowego stały się bezprzedmiotowe.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy z apelacji powódki na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, jak w punktach 1 i 2 sentencji oraz na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powódki w pozostałej części oraz apelację pozwanego w całości, znosząc wzajemnie pomiędzy stronami koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.